

Ukrainas valstspiederīgie sniedz pakalpojumus Latvijā (2) 1/13/22

Direktore nodokļu konsultāciju nodaļā,
personāla un organizāciju pārveides
pakalpojumu vadītāja Baltijā, PwC Latvija

Irēna Arbidāne

Šajā rakstā aplūkojam nodokļu piemērošanas principus, kad Ukrainas valstspiederīgais sniedz pakalpojumus fiziskām vai juridiskām personām Latvijā.

Kā minēts [iepriekšējās nedēļas rakstā](#), [Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likums](#) nenosaka atvieglotu kārtību Ukrainas valstspiederīgo Latvijā gūto ienākumu aplikšanai ar nodokli. Tātad, izvērtējot nodokļu saistības, jāņem vērā Latvijas un starptautisko tiesību aktu (piemēram, nodokļu konvenciju) normas.

Nerezidents/rezidents Latvijas nodokļu mērķiem

Saskaņā ar vispārīgo praksi, uzturoties Latvijā, pirmās 183 dienas no iebraukšanas dienas ārvalstnieku nodokļu mērķiem uzskata par nerezidentu. Nerezidenta aplikamie Latvijā gūtie ienākumi ir uzskaitīti [likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" \(IIN\) trešā panta](#) 3. daļā.

Pavado Latvijā 184 un vairāk dienas Latvijā, persona kļūst par rezidentu Latvijas nodokļu piemērošanas vajadzībām. Rezidences statusu izvērtē, ņemot vērā Latvijas un ārvalsts, kuras rezidents ir ārvalstnieks (piemēram, Ukrainas), nodokļu konvencijas 4. pantu. Kad rezidences statuss konvencijas mērķiem ir noskaidrots, jāizvērtē, kurai valstij ir pirmās rokas tiesības aplikāt ienākumu ar nodokli. Ja tā ir Latvija, tad jāmaksā IIN Latvijā saskaņā ar Latvijas tiesību aktiem.

IIN un VSAOI piemērošana

Saskaņā ar [IIN likuma trešā panta](#) 3. daļas 2. punktu, gūtais saimnieciskās darbības (SD) ienākums par profesionālo darbu, kas veikts Latvijā vai Latvijas rezidenta labā, ir aplikams ar IIN Latvijā.

Latvijas-Ukrainas nodokļu konvencija paredz izņēmumu šīs normas piemērošanā, ja Ukrainas valstspiederīgais ir reģistrējis savu SD Ukrainā un tam ir dokumentārs apliecinājums, ko var iesniegt ienākuma izmaksātājam Latvijā kopā ar Ukrainas rezidences sertifikātu. Šis izņēmums darbojas tikai tad, ja persona Latvijā nepavada vairāk kā 183 dienas jebkurā 12 mēnešu periodā.

Ja minētais neizpildās, tad Ukrainas valstspiederīgais, sniedzot pakalpojumus juridiskām personām, var izvēlēties neregistrēt SD. Tādā gadījumā Latvijas uzņēmumam ir pienākums samaksāt IIN un VSAOI pilnā apmērā.

Ja persona sniedz pakalpojumus Latvijas fiziskām personām, tai jāreģistrējas VID kā SD veicējam un jāizvēlas piemērotākais nodokļa maksātāja statuss atkarībā no sniegto pakalpojumu veida un apjoma, pakalpojuma sniegšanas izmaksu veida un apjoma, kā arī citiem aspektiem (mikrouzņēmumu nodoklis, SD parastajā kārtībā, uzskaitot ieņēmumus un izdevumus, jākārto grāmatvedība utt.). Tātad jāmaksā gan IIN, gan VSAOI atbilstoši izvēlētajam nodokļu maksāšanas režīmam.

Ja Ukrainas valstspiederīgais ir reģistrējies kā SD veicējs, tad Latvijas uzņēmums, izmaksājot ienākumu par pakalpojumu sniegšanu un preču ražošanu, neietur ne IIN, ne VSAOI. Šos nodokļus maksā pati persona.

Taču katrs atsevišķais gadījums jāizvērtē individuāli, jo šajā rakstā aplūkoti tikai galvenie nodokļu piemērošanas principi.

VID info tālrunis

VID mājaslapā ir norādīts īpašs tālrunis ("Palīdzība Ukrainai") 67120012, uz kuru var zvanīt, lai saņemtu sīkāku informāciju par "atbalstu un ziedojumiem" Ukrainai. VID konsultē arī par citām situācijām, kad nepieciešams padoms par nodokļiem vai sadarbību ar VID. Tālrunis darbojas no pirmdienas līdz ceturtdienai 8:15-17:00, piektdienās 8:15-15:45.

PwC komentārs: jāseko rezidencei

Vērtējot katru minēto situāciju, joprojām pastāv neskaidrības, it īpaši personu rezidences maiņas noteikumi *force majeure* apstākļos, kas varētu tieši ietekmēt nodokļu piemērošanas vietu. Šobrīd pasaulē apstākļi ir ļoti mainīgi, tādēļ ir grūti noteikt tādu papildu faktorus kā rezidences statuss, ko ietekmē vitālo interešu centrs vai pastāvīgās bāzes vieta, kas katram Ukrainas civiliedzīvotājam varētu būt atšķirīga. Pirms nodokļu maksāšanas ieteicams uzzināt VID viedokli "Konsultē vispirms!" principa ietvaros vai arī lūgt nodokļu konsultantu palīdzību, lai pareizi samaksātu nodokļus.

Šis raksts ir sagatavots, vērtējot tikai minētās likuma normas, kas attiecas uz darbaspēka nodokļu piemērošanu, un neņemot vērā juridiskos un imigrācijas aspektus. Ja nepieciešams, labprāt sniegsim jums palīdzību nodokļu, juridiskajā un imigrācijas jomā, vērtējot katru gadījumu atsevišķi.